СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 5. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 8-го січня 1946. No. 5. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, January 8, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ХРИСТА-БОГА ЗАБУЛИ

Андрій Коцюба вийшов із хати, подивився на синє, рясно всіяне зорями небо й задумався.

На селі стояла морозна тиша. Ні гавкоту псів ніде, ні людських голосів. Мовчазно й мертво, наче великі купи могил на цвинтарі, стояли вкриті сніговими шапками хати.

Андрій постояв, прислухався, глянув на обдерті боки своєї наполовину розібраної хати, в якій спід стріхи, як ребра на дохлій, обгризеній голодними псами шкалині, стирчали кінці старих лат і, поскрипуючи на снігу своєю замотаною в ганчіря ногою (друга була на деревянці), підійшов до руїн, що мали колись назву воріт. Андрієва хата була крайня на селі, і зараз за нею був загадковий своєю темрявою ліс.

Андрій Коцюба глянув на ліс, на ясні зорі, що мовчазно моргали над ним, сперся руками об жердку й непорушно застиг.

Там десь, далеко-далеко за цим лісом, на тому заході, де люди жили без комуни й куди раз-у-раз мимоволі зверталися очі всіх, сподіваючися так очікуваного порятунку, там десь була Галичина.

Андрій Коцюба знав її: не один раз вчасі світової війни, переходив її здовж і поперек. Гнила Липа, Карпати, Ярослав, Броди, Львів, Перемишль... Там і свою ногу втратив в боях двох царів, що їх давно на світі нема.

Прийшов на їх місце сатана, що перевернув усе шкереберть і запанував над усім великим, тепер глухим і мертвим, а колись таким веселим краєм. Що й казати — всі допомогали тому сатані. Великий гріх і на його, Андрієвій душі тяжить. Сліпі були — не знали, що самі собі яму копають. Сатана і віддячився їм по свойому. У нього тільки трьох синів розстріляв! Вмерла з голоду й жури за синами жінка, а тепер він сам никає по світі, мов той пес, безпритульний, голодний, обдертий, непотрібний нікому. Та хіба він тільки сам один такий? Куди не глянеш — там вистріляли когось за повстання, там за контрреволюцію, там за кулацтво, там за релігію... Або позасилали туди, відки й вороття нема. І стоїть ось обдерте, голе, босе, голодне, німе, глухе, мов не з тутешнього світу, село, в якому навіть нужденного каганця не найдеш по хатах.

Не чути ніде мукання корови, бо коров давно нема, ні форкання коней, бо всіх коней позабирали, ні навіть гавкоту псів, бо всі вони повиздихали з голоду... Пішов би з туги до людей душу розрадити — не слухатиме зо страху ніхто. Пішов би з одчаю до церкви, щоб відмолити гріхи, та нема куди: не то церкву знищили, а й молитися заборонили.

Андрій Коцюба стоїть і дивиться в глибінь темного лісу, що мов колючий дріт, відгороджував його, і село, і цілий край від іншого, такого далекого, але водночас такого близького світу, де хати біленькі й чисті, де коло хат садки й обори, де люди сидять за вечерою і славлять у цей вечір того, про кого тут навіть у думках згадати страшно. Там, у тих чепурненьких церквах відбулася Служба, там святочно прибрані люди по святій вечері родинно сидять по хатах і лагодяться до великого світлого свята, що в ньому обєднуються всі, з яким здоровлять один одного, при якому може згадують і тутешніх людей, тутешній край, тутешні знівечені, занапащені душі...

Безвучно моргали зірки на небі, лускали на морозі стовбури в лісі, принишкло зідхав по темних хатах голодний, знівечений люд у кошмарних снах, а Андрій Коцюба все стояв, дивився у непроглядну темінь таємничого лісу й пронизував її думками, линучи до тепла рідних хат, до яскравого світла допомогового затишку, до теплих людських душ, де билися близькі йому, рідні, дорогі серця...

А коли ранком по безсонній ночі Андрій Коцюба вийшов з хати на вулицю і серед морозної тиші побачив на ній гурт людей, що вовтузилися з вилами коло якогось воза, він, швидко шкутильгаючи на своїй деревянці, підійшов до них і голосно крикнув:

— Христос рождається, люди!

Усі в переляку, мов на команду, здрігнулися й боязко відхитнулися від нього.

— Люди, Христос рождається, кажу! Поглухли?

Всі поспускали очі додолу й не відізвалися на його слова.

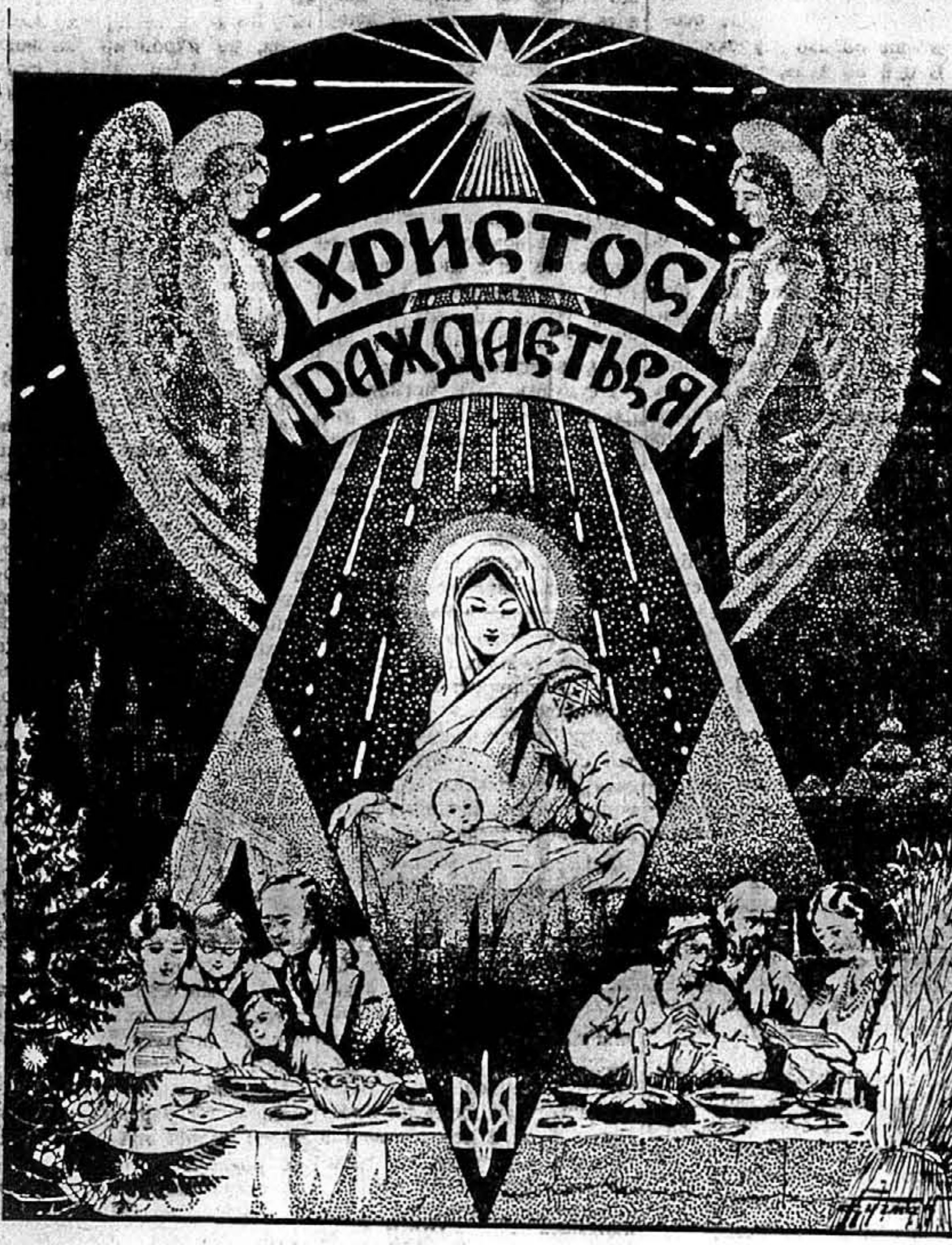
— Бога вже забули? Сатані служите? Душу свою чортові продали?...

Багато ще говорив Андрій, але люди чимскоріше порозбігалися, щоб не чути того, що розпеченим залізом пекло їм душі.

Того дня ввечері Андрія Коцюбу розстріляли під лісом. Голого трупа покинули на снігу й наказали три дні нікому до нього не підходити.

Але якеж було здивування комуни, коли ранком другого дня його не найшли на місці розстрілу. Довго шукала й розпитувала комуна, хто й куди подів його, але так і не дізналася по цей день. Не довідався й ніхто потім, де і хто поховав Андрія Коцюбу тієї Різдвяної Ночі.

Федір Дутко.

Молитва Іляріона,
Першого Митрополита Київського 1051 Р.

Тебе, Правдивого Бога, благаємо і до Тебе, що єси на небесах, очі наші звертаємо, до Тебе руки наші підносимо і молимось Тобі. Прости нам яко благий чоловіколюбець, помилуй нас, призиваючи грішників до покаяння, і на страшнім суді Твоїм, по правиці стояти, не позбав нас, учасниками благословення праведних учини нас.

І доки світові стояти, не допусти на нас напасти спокуси, не передай нас у руки чужії, щоб не назвався город Твій містом поневоленим, а вірні Твої пришельцями в землі не своїй, щоб не докоряли нам люди: „Де Бог їх?".

Не допусти на нас горя й холоду, і наглої смерти, огню, потопи, щоб не відпали від віри нетверді вірою. Мало покарай, а много помилуй. Мало рани, а милостиво ісціли. Мало засмути, а скоро звесели. Бо не може істота наша нести довго на собі гніву Твого, як стебелина вогню. А зглянься і смилосердися над нами, бо саме Ти милосердишся і спасаєш.

Тримай жеж у ласці своїй нарід Твій, напасників збройних прожени, мир утверди, краї ворожі упокори, голодних насити, угрози володарів наших ворожим землям, боярам мудрість дай, міста умножи, церкву Твою зрости, стадо Твоє збережи, мужів і жон і дітей спаси.

А тих, що в рабстві, в полоні, на вигнанні, в кайданах, на морях, у темницях, у голоді і спраготі і наготі — всіх помилуй, всіх потіш, всіх обдаруй, радість творячи їм тілесну і душевну.

МИКОЛА МАТВІВ-МЕЛЬНИК

НА НЕБІ ДИВНА ЗНОВ ГОРИТЬ ЗОРЯ!...

І так було тому тисяч літ,
На небі дивна знов горить зоря;
З тьми встає наново світлий міт
І дзвонять арфами поля й моря.

І знов питаються: Чи довго ждать,
Коли страждань страшних прийде фінал,
Коли, як дим, ізчезне вся вражда
І крик життя девятий спинить вал?...

І знов питаються: Чи справді йде
Той довгожданий серед згуків сурм?
Чи розібе заліззя Він тверде
І виведе на прю із тайг і тюрм?...

Поникли городи від пяних туч,
Німа від стиду плачеться земля,
Мовчить Дніпро, оглухлий серед круч,
Полоще Ірод меч у крові немовлят.

Давно замовк наш степ — не чуть пісень:
Одні в чужині, другі в тюрмах мруть —
Месіє! Возвісти нам щераз день
І покори червону адську лють.

РІЗДВО В КИЄВІ 1943

БОЖЕ ПОСЛУХАЙ БЛАГАННЯ...!

Намарно народ ждав сходу свят-вечірної зірки — вістуна нової доби; вона бо погасла ще заки вспіла зійти, а захмарений від століть небосклін український затягнувся ще більшою грозою. Блискавка нової надії була осяяла на хвилину безкраї лани, але після грому, безпросвіття ще більше огорнуло знедолену країну.

Одні говорили: „Хай буде проклятий народ, що простив би удар у приязно усміхнене лице!". А другі додавали: „І проклята хай буде країна, що забулаб голодний 1933 рік!"

Очі шукали зірки, яка вказалаб новий шлях, але бачили тільки блудні вогні, що появлялись на мент у різноманітних напрямах і зникали, залишаючи по собі ще більшу темінь. Міліони були готові вмерти за Батьківщину, а гинули як мухи за ніщо, або за чужі й ворожі інтереси.

В такій обстановці народ України обходив Різдво в січні 1943.

Густий морозний туман звисав з обдертих зі золота верхів матері городів українських. Внизу, під льодом, скреготав зубами Славута й з незахитаною вірою глядів на нього св. Володимир зі своєї гори. Не горіли досвітні вогні на Подолі й мертвеччиною віяло спід румовищ Хрещатика.

Не грали різдвяні дзвони, але закутані в лахміття тіні з усіх кінців столиці спішили в напрямку Володимирського собора. Він, що багато разів був уже збезчещуваний чужими святотацькими руками, стояв пишний і величний як народ і країна, що його здвигнули. Вчасі попереднього лихоліття його, як і більшість святинь Киева, замінено на безбожницький музей. Але при першій нагоді бабуся з Караваївської прийшла з відром теплої води, потягнула мийкою по богохульних лозунгах і спід них давні святі знова показались „як живі".

Новий окупант України проголосив „свободу релігії"... насамперед з метою, щоб заманути народ до церков, та щоб ось так могли без труду набирати масовий ясир на невольничі роботи в Німеччині. Але нові знущання не відвернули народу від Бога, як і раніше заслання, терор і розстріли не змогли видерти віри з його серця.

Вже надовго перед різдвяною Службою, що мала відбутись перед Собором, цілий майдан як і велика частина Володимирського бульвару були залиті багатотисячною масою киевлян. Розказували, що під памятного січня на недалекій Софійській площі перед 25 роками, Київ ще не бачив такого здвигу народу.

Началась Служба. „З нами Бог..." — почав владика. „З нами Бог..." підхопив народ і з десяток тисяч грудей, на чистій рідній мові полинула молитва щира — щира, якої небеса ще не чули. Старі, жінки й чоловіки, відважно хрестились, бючи доземні поклони. Невміло й боязко робила це й молодь, оглядаючись один на одного.

Ще останнє: „Благословення Господнє на вас..." і Служба скінчилась. Але народ і не думав розходитись; усі стояли, як вриті, наче дожидаючи якого чуда.

Аж нараз, серед мертвої тиші, один дужий, чоловічий голос з народу відважно затягнув:

— „Боже послухай благання..."

— ...нищить недоля наш край... — вирвалось риданням ще з кількох тисяч грудей.

— В єдності сила народу, Боже нам єдність подай — співали вже, здавалось, не тільки люди, але й мури старовинного города.

— Боже, здійми з нас окови...

Лунало дальше й в цій хвилині десятки тисяч приявних, усі як один, наче на голос дивної таємної команди, впали на коліна й —

— не дай загинуть у ярмі, — не співали вже, а ридали.

— Волю пошли Україні, щастя й долю дай їй!"

Пролунало кінцевим акордом, а за ним морозяним повітрям сколихнуло голосне, розпучливе ридання. Чоловіки й жінки, старі й молоді, всі клячали, або лежали хрестом на землі й ридали, одні мовчки, стискаючи конвульсійно пястуки, другі голосно, бючи головою об замерзлу землю. Спазми давили горло, сльози котились з очей, а уста безголосно й безупину повтаряли:

Боже, послухай благання...!

Надіслав: **Дорош Заграва.**

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ І НОВИМ РОКОМ

пересилають щирі побажання членам У. Н. Союзу, читачам „Свободи" та усьому українському громадянству:

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І РЕДАКЦІЯ ТА АДМ. „СВОБОДИ".

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$7.00
На пів року	$3.75
На три місяці	$2.00

Число з суботи (з англійською Частиною):

На рік	$2.50
На пів року	$1.50

В Джерзі Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$7.00
Six months	$3.75
Three months	$2.00

Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):

One year	$2.50
Six months	$1.50

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$5.25
Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

В СВЯТВЕЧІР

І знов зійдемося в родиннім чи приятельськім кружку, щоб на тій вільній землі, що стала нам доброю матірю, засісти до Святої Вечері, заколядувати, потішитись і посумувати.

Усе це буде по старосвітськи, по давньому звичаю.

Тільки буде при столі багато порожних місць. Забракне многих з нашої старої ґенерації; забракне не одного й з тих, що не вернули і не вернуть з останньої военної заверухи; а вже найбільше буде тих порожних місць у нашій уяві, в нашому серцю, коли згадаємо за своїх рідних, що померли чи згинули у Старому Краю, в самій Україні, чи там, куди їх загнала чужа й варварська влада: на Сибірі, чи в іншій московській неволі.

Тому 1946 років витали ангели на небесах народини Ісуса Христа піснею „Слава на висотах Богу, а на землі мир і благоволення".

Витали подякою Богови, що пожертвував свого Сина, щоб таким чином міг зійти на землю мир між людей доброї волі.

Та цього мира нема на тій землі ще й досі.

А чому? —

Бо бракує у людському проводі таких людей доброї волі, що хотілиб придержуватись принципів братолюбія, що їх проголосив Христос обовязковими для своїх послідовників. Без такого братолюбія нема ні християнства, ні християнської цивілізації ні християнської етики, та немає і не може бути мира на землі. Знов братолюбіє, основа християнської науки, це любов, а не ненависть, це не насильство, не тиранії, від яких світ стільки натерпівся і ще далі терпить! А як так, то якжеж може настати мир на землі, коли ми ідемо на згоду з тими, що проповідують і здійснюють ненависть? Який може бути компроміс з тими, що не тільки вбивали міліони невинних людей, але далі вбивають і далі кричать що усього ще замало, бо ще треба далі вішати, розстрілювати, в тюрми заганяти усіх тих, що не згідні з їхнім терором, з їхньою диктатурою.

„Нову заповідь даю вам, щоб ви любили один одного" — казав Христос. Ця заповідь відноситься до цілого нашого життя: родинного, громадського, національного, а теж і до міжнародного. Без практичного здійснювання цього, що сказав Христос, не може бути мови про мир і щастя — в родині, громаді, нації, а то й в цілому світі між усіми народами. І на це мусять памятати керманичі державних і світових справ. На те треба памятати і в нашому вузькому кружку: в родині, в орґанізації, в громаді.

Цього найбільшого добра в світі — взаїмної любови — бажаємо і ми з Різдвом Христовим усьому нашому громадянству в Америці, а теж і цілому українському народови, деб він не жив. Це добро є в наших серцях. Добудьмо його і обдаруймо ним один одного — хоч у цей Свят-вечір.

У Різдво — тому 100 років

25. грудня — Різдво.

Цей день знаменний всьому християнському світу, а відтак і нам українцям саме тим, що 1945 років тому, Непорочна Діва Марія народила світові нашого Спасителя, Навчителя Правди й Віри у всевишнього Бога Отця — Ісуса Христа, який за свою віру в перемогу добра над злом зазнав було стільки лиха, знущань і, нарешті; бувши розпятий катами — воскрес, довівши силу своєї святости. І тому то день народження Ісуса Христа святкують християни завше особливо шанобливо й урочисто.

В цей бо день, у морознім свіжім повітрі, дзвенять бувало в Рідним Краю колядки... В хатах теплом і миром повіває, затишком... На столах повно паляниць свіжих і книшів... На покуті, в свіжім запашнім сіні — кутя, узвар... Всюди урочисто й радісно...

Але ми українці, цей знаменний день, день Народження Бога Сина, що прийшов на землю, щоб урятувати людей від гріхів, святкуємо його кождорічно не лише з радістю на серці, але й з тінню суму на нім й гіркотою на душі та зі щирою молитвою на устах:

— Зглянься, Милосердний Боже!...

25. грудня — Різдво Бога Сина. Але це теж і чогось такого, що стосується саме нас — українців, а не всього християнського світу. Сто років бо тому, а то в 1845 р. у далекій, але рідній нам усім Батьківщині, у Переяславі біля Полтави, саме в добу найбільшого поетичного розквіту нашого невмирущого славетного кобзаря, Духовного Батька всіх „мертвих, живих і не народжених синів України" й пророка українського знедоленого народу — Тараса Григоровича Шевченка, народився спід його пера його величний — **ЗАПОВІТ** — наказ покривдженому люду українському.

В заповіті вогненими словами промовляє Батько Тарас до всіх своїх сучасників, як і до всюди-сущих тепер нащадків роду українського, кажучи:

„Поховайте, та вставайте
Кайдани порвіте,
І вражою злою кровю
Волю окропіте"...

Він, страждаючи разом з Україною, як і наш Спаситель страждав колись, у своїх полумяних творах, безнастанно кликав свій нарід:

„Громадою обух сталіть"...

Отже громадою, цілою нацією встати, пірвати кайдани й бити ката, щоб не дати обкрасти Україну. І його, катовою, кровю — злою кровю, окропити волю свою. Бо тільки в такий спосіб здобувають волю й долю і свою правду в своїй хаті...

Поховали святого Мученика... Поховали його страдницьке тіло саме там, де заповів Він його поховати. Не тільки-но в рідну землю, але й на тім місці, що уподобали його сумні очі й серце скорботне:

На Вкраїні милій —
Серед степу широкого...

І бачить Він і спостерігає рух хвиль синіх і вслухуєся в рев Сивого Дніпра...

Така було Його воля, такий — наказ...

Але, поховали... Та не пірвали тих людьми й Богом проклятих іржавілих кайданів, що віками нам давили й давлять ще й досі наболілі душу й тіло народу українського!... Не встали одностайно, могутньою, непереборною силою... Зривалися сотні, тисячі звитяжців, але не рушили на „ворога і супостата" всією нацією!... Не пішли всім загалом, щоб раз і навсе покінчити з довготриваною ганьбою й наругою. Не усвідомили би ваги Його, Батькового, наказу — волі. Не дооцінили заповіту гідно й не зробили того, що так конче треба було зробити.

І сумують Святі могили лицарів старої Січи, сотень тисяч вірних синів своєї Батьківщини, що загинули від московсько царівських чи польських рук в осяяних світлим німбом мучеництва братських могилах Лебедина й Кодні.

Сумують святі могили новітніх лицарів чотирокутника смерти й зимового походу та пекельно знищених, героїв Крут і Базару, руками московсько-кремлінських катів червоних. Стогнуть невинні жертви Соловок, Тайги; катівських застінків ЧК-НКВД: Винниці, Татарки, Харкова і Львова... І тисячі тисяч невідомих!...

З ними сумує й стогне наш Батько Тарас!...

Не спокійні сни Він бачить. Не втішає Його, як і нас, ота „соборність" червона. Чує бо він, як долітають зойки з катівень большевицьких розпучливі голоси народу зданого на ласку ката. І своїм всевидючим оком-серцем бачить Батько наш, як не йдуть на Сибір брати наші, а позаковувані в кайдани, в заґратованих ваґонах, охоронювані до зубів узброєними двоногими й чотироногими псами з НКВД, ідуть вони на каторжні роботи на крайсвіту... гинути!...

Чує Батько Тарас стогони тих сиріт і вдів, батьки й чоловіки яких лягли в землю сиру визволяючи Батьківщину від німецького кованого чобота. Але гірко Батькові, що ті рясні жертви впали не за остаточне звільнення рідного краю від чужинця, не за святі прадідівські ідеали, а за ще більше закріпачення в совєтській тюрмі народів, за цілковите догроблювання рідного краю, за знищення тих, що ще лишилися живими... Вони стогнуть і плачуть...

А з ними стогне й плаче наш Батько Тарас!...

Не вільно нам спомянути Його „не злим тихим словом" в „сімї вільній новій". Бо нема в нас волі, не маємо долі; нема у нас правди, нема талану. Бо воля гуляє, як вихор по полі, а шлях не знайшли ми по днесь з туману.

І плутаючися у тім крівавім тумані, шукаючи шляхи до волі-долі, буцім то й радіючи в цей великий день Різдва Христового — **сумуємо ми за своєю волею.** Тому то в день радости християнського світу, не маємо ми права забувати Тарасового наказу — **Заповіту** „встати й кайдани пірвати". Бо доки не пірвемо кайданів, не окропимо катовою кровю злою своєї волі — сумне буде завше нам Різдво Христове.

Сумний і зажурений буде наш Батько Тарас. І молитись Він буде за нас перед Богом лиш тоді:

—„Як понесе (Дніпро) з України
У синєє море
Кров ворожу, — отоді я
І лани і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися"...

за свій нарід, за свою любу Україну й за її Волю.

А поки цієї страшної, але справедливої кари наш кат не зазнає, доки Дніпро не віднесе „кров ворожу" аж „у синєє море", доки ми не віддячимо своїм катам за море сліз і крові нашої розлитої катами лютими, що червонила і хвилі Дніпрові й степи широкі й льохи катівень їхніх, не буде виконаний Його, Батьків, заповіт, заповіт найбільшого, найславнішого Сина землі рідної української. І неспокій Його душі святої, не дасть нам радости в день великого світового свята Різдва Христового.

Тому в день 25. грудня — в день народження Бога-сина, в день радости всього світу, згадаймо всі українці про те, що вже 100 років у боргу духовному ми лишаємося перед світлим маєстатом нашого мученика й пророка Тараса Шевченка.

Ми знаємо, як Христос народившися заради спасіння людей терпів муки катівські, що розпяли Його. Але смертю смерть подолав і вознісся на небеса. Усвідомімо ми сьогодні страдний шлях нашої дорогої України, нашого багатострадального народу. Думкою ясною й серцем щирим і бажанням нестримним добути собі волю, зєднаймося в цей день радости. І нехай повстане в єднанні **Чин і Дія!...** Щоб словами Батька нашого духового Тараса могли ми всьому світу сказати:

Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!...

з радости за своїх дітей, що в пориві до чину й боротьбі за Волю зєднали свої серця й силу свою.

І ясніші й світліші й радісніші тоді будуть нам відтоді дні Народження Ісуса Христа. Бо народиться довгождана воля, бо обновиться Самостійна, нівідкого незалежна, Суверенна Держава Народу Українського, від нині завше і на повсяк час і на віки віків...

Надіслав **Л. Залізняк.**

Чому немає на землі мира?

Відсвяткували ми Різдво всіх народів, офіційний американський „Кризмес", а тепер стрічаємо наше Різдво Христове, роковий день приходу на світ Христа Спасителя, Царя Мира. Зі святом цим люди християнської цивілізації звязують свої найбільше інтимні почування. Ділові люди стають ласкавими як діти. Спрацьований та все зажурений український селянин ставав на той Святий Вечір Різдва немов не тим самим. В той день він бувало ставав погідним та життєрадісним патріярхом родини. Бувало той „Кризмес спирит", цей святовечірний настрій, був загальним та чимсь зовсім природним.

А того року? Скінчилася шестилітня війна, найстрашніша війна в історії людського роду. Здається, що люди повинні би потонути в святоріздвянім настрою, відчувати цілою душею, що на світі мир. Наділі є інакше. Фізична, матеріяльна війна скінчилася, але в душевних настроях людей війна триває дальше; немає мира на світі. Всі вичувають, що це ще не кінець, що зірветься може ще страшніший ґураґан, що рознесе цілий світ, а з ним облуди та насилля, що ним окутаний нині земний ґльоб, або цілий світ потоне в моральній руїні комунізму. Немає на світі ні душевного спокою, немає самопевности завтрішнього дня ні радости життя.

Чому немає ні спокою ні життєвої радости серед новочасного людства навіть в час Христового Різдва? Відповідь на це питання проста. Людство не сповнило послання Христового Різдва, тому й стало негідним того внутрішнього мира, що дає людині радість життя. А це різдвяне Христове послання проголосив ангел Божий у своїх словах: Слава во вишніх Богу та на земли мир людям доброї волі.

Близько вже буде два тисячі літ і в результаті по сотках років стремління людини до цивілізації чоловік нині счеркнув славу Бога на небесах зі свого життя, а на її місці поставив памятник слави для Сталіна за його безчисленні морди та насилля над своїми найближчими та над міліонами невинно замучених невільників його імперії. Славу Божу викинули спершу з одної шестої частини землі, а на наших очах викидають її з середущої Европи, щоби трон тиранії, кажуть був беспечний. Перед ким його забеспечити, коли нині нікого у світі немає, що хотів би чи міг би загрожувати країні тиранії? Не диво проте, що коли немає слави на небесах Богові так і немає у такого людства доброї волі завести правдивий мир та справедливе замирення поміж народами.

Сотні разів повторюють нині фрази про права людини, про справедливість. Свободу людини та народів уняли в Атлянтійський Чартер. Чотири Свободи на це, щоби немов на глум над тими засадами цілі народи як вівці заганяти до совєтської різниці, щоби навіть тих, що висмикнулися припадково поза обору призначених на зарізь, на силу наново зганяти до рук різника. Цілі народи не тільки позбавили природного права до волі та демократії, але ще й найкращим патріотам їх країн прикладають латку націзму та прихильности до тиранії. Такий закид доси ми чували під адресою поневоленого українського народу, але нині вже в пресі такі самі закиди появляються вже під адресою інших поневолених балтійських народів, фінляндців і т. д. Закиди фашизму підносять вже навіть проти пупляшків відродженої демократії в Австрії та Угорщині. Одним словом: всюди, де червона тиранія запанувати хоче, там зараз пускається повінь брехні та обчернювання на правдивих чемпіонів волі, справедливости, незалежности свого народу і волі людини.

Булоб ще зносне, колиб такі речі затроєної моралі виходили тільки з червоної кузні. Ви нині такі закиди вичитаєте вже деколи теж в пресі свободолюбної Америки. Одним словом повна неґація послання Христового Різдва: Мир людям доброї волі.

Ненависть нині рушійною силою світа.

Колись в попередних століттях, коли ще засади християнські сяко-тако принайменше були респектовані, переконання людини, лицарське поступовання з поконаним противником, добра воля замиритися з тим, з ким досі воювалося, були природними способами полагоджування спорів поміж народами. Нині рушійною силою, що попихає народи, уряди, ба навіть поодиноких людей до ділання є сліпа ненависть, що запоморочує мозки людей та замикає перспективу на будуче. Як може прийти до мира на світі, коли сліпа ненависть а навіть не льоґічні рації стали нормами поступовання поміж народами. Нині навіть вже ніхто не заслонює серпанком приличности того, що сила та ненависть стали головними рушіями нового порядку світа.

Мода моральної декаденції, що зродилася з приходом до влади большевиків в Росії, стала кілька літ пізніше взором для фашизму та націзму, а нині поволи стає вона власністю цілого світа в міру того як приязнь до Совєтів поширюється по цілім світі. Другі народи не дбають, щоб Москву піднести на вищий ступінь міжнародної моралі, тільки навпаки Москва знижає цілий світ на нижчий ступінь моралі, призвичаює до вживання насилля, мордів політичних противників та до винищування цілих народів. Московська мода поволи стає модою мало не для цілого світа.

Взори неморальцого поступовання урядів переносяться на громадянства, ба навіть у відносини поміж братьми та сестрами того самого народу. Коли у світі так масово та так поголовно вимордовували себе діти того самого народу як тепер? Подивімся на це, що діється в країнах, де тінь червоного царства найближче — на Болгарію, Румунію, Югославію а навіть шляхотну країну як Фінляндію. Брат йде на брата та мордує його немов на бажання якогось міжнародного червоного сатани. За що спитаєте? За ніщо, а тільки за це, що тамтой хотів в інший спосіб добра батьківщині та напевно в кращий ніж той, що тепер дістав владу в свої руки та став паном ситуації.

Погляньмо навіть на українське громадянство. Бували і серед нас різниці партій та світоглядів, але не бувало доси, щоби брат заганяв брата на смерть чи на повільне конання. Кожен, яких не був би він поглядів чи партійної приналежности, шанував українську людину як фундаментальну субстанцію української нації. Погляньте нині на цькування комуністів проти братів та сестер, а побачите, що ненависть перемінила людину в тварину, ба що більше — в гірше ніж в тварину.

Та лишім комуністів на боці, бо ці своїм затягненням на службу червоної Москви викреслили сами себе з членів українського народу, який для них став байдужним. Погляньте на тих недавних соціялістів, що помосковіли. Їдь ненависти до українського брата та до

ЖІНКА Й ДУХОВНЕ ЖИТТЯ

Святий Августин, великий вчитель і отець Західньої Церкви, вчив жінок про те, у чому полягає життя і справа жінки в духовному світі. Він казав: „Помиляється та жінка, що думає, ніби добре виконувати завдання господині й матері — це все, чим повинна задовольнитися жінка". Помиляється вона тому, що це за цими справами життя, яким вона так пильно віддається вона часом цілковито забуває за справу Божу, тобто за справу свого духовного життя.

В чомуж має виявлятися духовне життя жінки? І святий Августин, як і святі Києво-Печерської Лаври, зясовували його так: „Жінка повинна жити також і життям серця й духа, яке полягає в тому, щоб задовольняти потреби душі й серця духовною справою". — Найкращий шлях для задоволення цих потреб є життя „з церквою й коло церкви та в атмосфері тих добрих діл, яких почин завжди дає церква", — коментує слова наших отців церкви старий український літопис.

Святий Франциск з Ассізі, повернувшися з своєї місіонерської подорожі від варварів (маврів), так радив святій Клярі, ігумені жіночого монастиря в Ассізі: „Вчіть ваших жінок і дівчат ходити щонайменше один раз на тиждень до церкви для спільної молитви. Така молитва найважливіша. Навчайте їх молитися щодня на самоті і вчіть молитов молодших за них та їх дітей, вчіть їх пильно займатися ділами, угодними Богові, які завжди робляться довкруги церкви. Це — допомога бідним і хорим, дітям і сиротам, опіка над старшими, а також над покаліченими на війні, або в якійсь праці. Учіть їх допомагати вдовам, бездомним, втікачам та мандрівникам, всім убогим тілом, серцем і духом, бо такі діла є поперше — угодні Богу, а подруге — придатні для них самих. Бо такі діла роблять з жінок не лише доньок землі, але доньок Божих".

Головно таке життя відрізняє їх від жінок поганських, які знають лише земне життя, а про духовне і не відають.

„Мізерна та жінка, — каже київський лаврський святий Теодосій, — яка живе лише шлунком і язиком", „яка лише господарює і злоязичить; для для такої немає ані щастя на землі, ані супокою на душі. Ані радости на землі, ані блаженства по смерті. Мізерна, о мізерна така жінка і гірша за поганця, бо той не знає, чого потребує християнська душа, а така жінка знає свій обовязок християнської душі, лише його занедбує".

Як же робити так, щоб не занедбувати свого обовязку християнки, та одночасно його зєднувати з життям землі і його „життєвими справами"? Це треба робити в такий спосіб, який найкраще подається нам у Євангелію оповіданням про перебування Господа у Марти й Марії, сестер Лазаря. Господь прийшов до господи Лазаря, щоб провідати його і навчав духовної науки Марію, сестру Лазаря, яка його слухала, а в той саме час Марта клопоталася коло господарства. Пригадуєте слова Господа нашого до тих сестер? Отже, хай кожна жінка прочитає це місце з Євангелія і постарається бути одночасно і Мартою, і Марією, тобто знайти час і охоту поєднати в своюму житті справу господарську і справу Божу. Свята Тереза д'Авіля говорить про це до своїх сестер - монашок так: „Робіть вашу справу господарську і ремісничу (сестри в монастирі виконували ріжні праці) так, щоб її виконувати якнайкраще та якнайпильніше, але знайте, що по ній, як і перед нею, гаряча молитва до Господа, найкоротша, буде не лише вам на велику користь, але й допомогою у вашій праці, а також буде й ділом, угодним Богу, вашою духовною стравою і задоволенням праґнення вашого серця".

Мати Гетьмана Мазепи, що кінець свого життя провела, як черниця київського монастиря, який вона сама заснувала, учила тогож самого, що й свята Тереза, і майже тими самими словами. У правилах монастиря, укладених з її бажанням, говориться таке: „Сестри хай своїм прикладом повчають мирянок та прихожанок такому: не годиться українським жінкам-шляхтянкам, як і посполитим, жити без добрих діл і духової страви, бо так живуть лише поганці". І тому заповідає, щоб учити „прихожанок і мирянок" принаймні „ходити до церкви щонеділі й у великі свята, а в інші дні, хоч один раз на тиждень, збиратися самим собі, або у матері ігумені, на духовну розмову при праці й то так, щоб руки були зайняті працею, а голова Божими ґлаголами".

Далі досить докладно зазначено про те, щоб жінки, збираючись, приносили з собою якусь ручну працю (вишивання, плетіння, шитво) та, сівши разом до столу, її робили, тоді, як одна малаб читати святе письмо, або оповідати іншим про духовні речі, такі, які булиб угодні Богу, а для жінок повчальні". (Кінець буде).

сестри, навіть до недавного свого партійного товариша, переходить в якусь орґію неморальности та сатанічного крику: распни, распни його.

Мав бути на вічу в Ню Йорку недавний провідний націоналіст, до речі відомий руїнник українського орґанізованого життя за океаном. Одна позанюйорська ґазета принесла звідомлення з його промови, повної нечуваного цинізму та ненависти до свого таки брата з Европи. Що вартував такий лідер, коли в нього моральні засади такі хиткі та змінливі? Одним словом кремлінська неморальність стає прямо заразою народів, урядів, поодиноких людей.

Відповідальність Америки — країни доброї волі.

Цілий світ хорий на брак доброї волі людини супроти людини, тому тривалого мира на таких засадах збудувати не можна та його ніхто не збудує. Що поможуть всякі умови та конференції, що поможуть всякі зїзди, коли другий партнер не має доброї волі їх виконати. Він їх все перекрутить та на свої неморальні рейки переставить. Що поможе говорити про волю народів, про демократію, коли демократія та воля народів в другого партнера означає прямо щось противне до того, що ми тут за морем, в країні Вашинґтона розуміємо.

Що поможе заключувати договори ненарушимости границь країни, коли другий партнер вважає таку умову за свисток паперу, а її постанови служити можуть хіба на це, щоби саме нарушити границі країни, що з доброю волею підходила та ратувати помагала саме того порушника її цілости та незалежности. Іранська справа є кричучим доказом, що варта новий світ збудований на виразному браку доброї волі.

Нині країна Вашинґтона лишається як цей острів доброї волі, на який народи світа споглядають як на одиноку надію та ратунок. Ніде правди діти Америка досі забагато уступала перед злою волею для святого спокою та в надії, що вкінці цей шлях доведе до порозуміння та замирення світа. Чи правильний це шлях показує нинішне світове положення. Немає нині мира на світі і його не буде, коли він не буде збудований на твердій детермі нації створити світ опертий на незрушимих засадах християнської цивілізації, на посланню Різдва Христового.

Микола Чубатий.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧИ ЗАСУДИМО ЇХ НА СМЕРТЬ?

Зима в Америці цього року досить гостра. Зимно, вітри. Відчувши зимно, ми скоренько вибрали зі своїх шаф тепле убрання, суконки, плащі, футра; на руки повтягали теплі рукавиці, а шиї обвивали теплими шаликами.

Та в Европі ще зимніше. Там люди терплять страшний холод, бо не мають в що вбратися, а й де мешкати, бо через бомбардування хати порозбивані, а ті, що ще стоять, то не опалені.

Між терплячими в Европі є й українці. Українці найбільше відчувають голод і холод, бо це бездержавний нарід, котрим нема кому заопікуватися. Тому цілу свою надію покладають на поміч українців в Америці.

А як представляється ця справа в Америці? Чи всі ми складаємо гроші на харчі, чи висилаємо проходжене убрання для потребуючих в Европі? Многі вже вислали свою жертву, але більше є тих байдужників, що їх ніщо не обходить.

Часами, коли вийду в Ню Йорку на евеню Б, А, на Першу чи Другу евеню, коли переходжуся від Першої до Чотирнацятої вулиці, то мені здається, що я на українських землях. Всюди довкруги чути українську мову. Так багато українців в Ню Йорку, а скільки їх по всіх інших містах Америки! Деж ви, українці, коли прийдеться вам дати жертву для ваших терплячих братів за морем? Маєтеся добре і можете вислати гроші на закупно харчів, на руки Комітету в Філядельфії. В кожній хаті є старе убрання. І треба тільки доброї волі, щоб непотрібне вам убрання повибирати зі шаф, почистити та вислати на проголошену адресу.

Українці! Будьте вирозумілими, будьте жертвенними! Вам і вашим дітям часом встидно признаватись до українського роду, бо український нарід поневолений, а що ви зробили чи робите для цього народу, щоб його висвободити? Що ви робите, як вас закликається до праці, до жертв? Таж ви настільки байдужні, що вам навіть не хочеться повиймати зі шаф старого убрання та вислати на руки Жіночої Секції в Ню Йорку. Чи це не сором? Нам треба зрозуміти, що ми всі як один мусимо стати до спільної праці. Не сміє бути між нами українців, котрі не помагалиб українській справі. Якщо закликають нас до праці й жертв, тоді й всі ми мусимо ту працю й жертву дати.

Українці в Европі терплять голод і холод. Хочемо, щоб вони жили, рятуймо їх. А коли між нами є якийсь невірник, що в нього серце закаменіло до всякого роду людських терпінь, що не дає навіть найменшої жертви на помчі українцям в Европі й так засуджує їх на смерть, то за це хай його вже сам Бог судить.

Свої грошеві жертви висилайте на руки Українського Американського Допомогового Комітету в Філядельфії, а убрання проситься висилати на адресу:

Unitarian Collection Warehouse
Ukrainian Relief
31 E. 35th St., New York 16, N. Y.

Гроші на оплату пакунків висилайте на адресу яку нижче подамо. Проситься зрозуміти, що тут подаємо дві інші адреси. На одну адресу треба висилати тільки пакунки, а на другу гроші на оплату пакунків і листи. Заки вишлете пакунки, перевірте адресу, бо з тим Комітет у Ню Йорку має багато клопотів. Пакунки висилайте тільки до **Unitarian Collection Warehouse.**

Гроші на пересилку пакунків і листи висилайте тільки на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee
Women's Auxiliary
P. O. Box 261, Station D.
New York 3, N. Y.

Марія Клячко,
членка Комітету пропаґанди Жіночої Секції У. А. Д. П.

—o—

СПРОВАДЬМО ДО АМЕРИКИ ХОЧ ДЕЩО УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ І НАЙБІЛЬШ ЗАСЛУЖЕНИХ ЛЮДЕЙ!

Президент Труман отворив шлях до Злучених Держав нещасним скитальцям в Европі, а в першу чергу сиротам. І зазначив, що буде допущене певне число, але так, щоби це було справедливе для кожного народу і кожної релігії.

Українці! Браття і Сестри! Всі ми добре знаємо, що десятки тисяч невиних наших братів і сестер тиняються тепер по чужих краях, по різних таборах, без найменшої надії на краще завтра. Тисячі дрібних сиріт — без батька і матери — гинуть з голду, холоду і браку опіки. А ми ситі, гарно і тепло одіті, забеспечені працею і без страху за арешт, тюрму, заслання. У нас, як песикови чи котикови щось недомагає, то ми тим турбуємось, то ми й їм помагаємо! Чи можемо ми, живучи в таких обставинах, забути за своїх рідних, ось тих нещасливих братів і сестер в Европі? Чи можемо забути за малі сироти?

А якщо мають дістатись сироти до Америки, то хтось мусить покрити кошти їх дороги, а далі хтось мусить ними заопікуватись. Мусять знайтися такі орґанізації, радше сиротинці, що їх приймуть. Мусять зголоситись до цього й приватні люди.

Усе те вимагає багато, дуже багато гроша. Це не „політика". Тому, як хто лякається того слова, хай дає на сироти, хай їх приймає. Як той, що є сам в бизнесі, відзиваюся в першу чергу до бизнесменів. Будьмо у тому гуманітарному ділі добрим прикладом! Хто дав сотку чи дві, хай ще раз дасть, бо щасливіші ті, що дають, ніж ті, що просять. Тепер не час на „дебати", тепер треба жертвувати і людей, братів і сестер наших, ратувати! Сягнім до кишені й вишлім негайно більшу жертву до Злученого У. А. Д. Комітету в Філядельфії на спровадження сиріт, чи тих невиних наших діячів з старшого покоління, що відомі з чесної й вірної служби українському народови.

Петро Василенко.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ

зложили в головній канцелярії У. Н. Союзу жертви: М. Мурашко, Д. Галичин, Р. Слободян і Л. Мишуга по $15; С. Шумейко й С. Демидчук по $10; М. Близнак, Я. Кулинич і С. Гладкий по $5; Д. Кравець $3; В. Кушнір, Д. Кусий і С. Шимон по $2. — Разом зложено $104, з чого призначено $65 на Допомоговий Комітет, а $39 на працю Конгресового Комітету.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОМИН З ДІТОЧИХ ЛІТ.

Пухкий сніг покрив грубим ковром широкі-безмежні поля й гаї України. На краю села, між білими березами, красується кілька ялинок. В напрямі до них видніють в глибокому снігу сліди двох пар чобіток. Віття дерев теж вкриті верствою пушистого снігу, та два смільчаки пробиваються поміж густу заpослину, постійно струшують сніг зза ковнірів й з виду. Врешті пристали. Старший хлопчик витягнув зза пояса сокирчину, а меншому, наказав стерегти, чи хто не йде, й рубає ялинку, другу. Скорою ходою, бухаючи в снігу по пояс, тягнучи ялинки за собою, не вертають цим слідом, що прийшли, але прямують в противний бік. Далеко на другому кінці ліса завернули вони до хозяйства, що припирає до ліса. Це мабуть їхніх кревняків, бо чужим обійстям не відважилисяб пройти з ялинками, або пси покусалиб, або ялинки відібралиб. Перейшовши подвіря, вибігли вони на дорогу, а там вихром ца другий бік потока через кладку, та своїми городами до дому.

„Де ти був?!" кричить старий, а завваживши, що зза вугла хати показується якась шапка, бачить, що то його внук із його молодшим встроїли.

„Ну, ну! А ніхто не бачив?

„Ні!" відказують в голос оба.

„Ну так йдіть в хату погрійтеся, а ти небоже виходи докінчити рубати дрова, потім поможеш Іванови січки нарізати".

Сам хозяїн подався до стайні та хлива та занявся чищенням та підстеленням худобі.

„Господи!" зітхнув хлопчик, добре, що не били, забувши, що в день св. Вечери всі вистерігаються будь якої суперечки. Покінчив рубати дрова, наніс до хати, опісля іще назбирав сухих трісок до кухні, позамітав, взяв відра та побіг до керниці по воду, щоб насосити повну діжу до сіней.

Всі увихаються мовчки, й в найбільшому послусі виконують і найтяжчі завдання.

До прорубаної полонки на потоці підганяють хлопці худобу до напою, а на вуздечках підводять коней. Рожеве сонце заходячи віщує, що завтра буде більший мороз як звичайно. З коминів хат дим не стелиться по селу, а пнеться прямісенько до неба, зате аромат печив та варива наповнює ніздря увихаючоїся челяді.

Старий батько кличе всіх до хати. Наймолодший син бере на руки три приладжених хліби, а старий тарілку зі свяченою вторішньою водою, й з кропилом йдуть навколо хозяйства — батько благословлячи кропить водою, а син на кожній стороні хозяйства кусає цулушку верхнього хліба з чотирьох боків. Прийшовши в хату, розробляє мама в воді, що лишилася в тарілці трохи муки, й цим розчином намузує хозяїн хрестики на дверях хати та всіх забудувань.

Стіл накривають найпахучішим сіном, а теж і лави, на яких будуть сидіти. Під чисту скатерть стола на верх сіна кладуть головки чіснику. Під стіл кладуть сокиру, а на верх велику вязанку соломи, на якій по вечері дітвора бавитися буде. В куті, де буде сидіти батько, ставлять найкращий сніп пшениці „дідуха". Матір з дочками вносять з кухні кутю, голубці, вареники, гриби та інші страви, яких обовязково має бути дванадцять. По середині стола кладуть хліб, а якого встромлюють свічку в викроїну дірку, після чого уставляють на стіл страви між якими головною кутя. Коли вже всьо приготовили, наймениший хлопець дивиться по небі чи зійшла вечірна зірка, яка служить знаком до святої Вечері; він звідомляє батька, а цей дає знак й ціла рідня клякає по порядку до молитви, та горяче моляться, що Господь допоміг їм діждатися Різдва; після того сідають батько, мати й старші діти, наймениа-ж дитинка коло батька, та роздаючи проскурку, зачинають вечерю кутею. Перший набирає ложку куті батько, й кидає її з ложки до стелі, а діти стараються схопити хоч кілька зернят в долоні. Кидання куті має будьто приносити здоровля худібці, щоб брикала, а діти що її ловлять не будуть мати багато клопоту завертати її з чужого пасовиська чи поля. По куті слідує 11 інших страв. Підчас вечері не вільно вставати зза стола, або класти ложки чи вилки на стіл, але аж коли вечеря скінчиться, тоді ложки кладуть за перевесло дідуха.

Після вечері родина колядує коляди, згадують за своїх десь в чужині, чи в лихоліття воєн на фронтах.

Коли нагодивсяб який подорожний чи жебрак, віщують, що він приносить щастя в хату й тому щиро з ними діляться.

Трохи куті й деяких страв кладуть в кухні для померших предків.

Діти витягають солому спід стола, розстелюють по хаті та бавляться, кудкудакаючи, щоб кури ліпше неслися. Старші діти відвідують своїх близьких, ніколи знакомих чи сусідів. Цей звичай відноситься й до другого дня, тоб то Різдва. Пізно вночі, бо аж над ранком збираються старші на „всеноцне" до церкви, лишаючи в дома все когось зі старших.

А там зачинаються другого дня коляди, а тоді здається, що співає вся Україна.

Митро Пасічник.

Торг на різдвяні деревця

По великих американських містах перед Різдвом ро кілька блоків стрічаємо чи то незабудовану парцелю, чи місце у глухім куті недалеко людної вулиці, заставлену різдвяними деревцями. Ціна різна: від 25 центів до 5 долярів. Минулого року, коли війна забрала майже всіх робітників, а перевіз залізницею був утруднений, ціна пішла високо вгору. Але, як з радіо-стацій пішла нагінка на високі ціни, люди нагло стрималися від купування і бизнес на різдяні деревця пропав. Щойно в саму Різдяну ніч кинулися люди масово купувати деревця, але це тому, що вони йшли вже за безцін. Мимохіть треба запитати: хто на тім стратив, малі купці, чи великі підприємці?

На це не легко відповісти. Минулого року дрібні продавці пробували купувати деревця по два-три доляри, а відпродувати їх два-три рази дорожче. Отже останнього року вони втратили. Але буває інакше: коли продуценти заздалегідь заповідять високі ціни, тоді дрібні продавці бояться спроваджувати і великі підприємці тратять, а зате дрібні продавці заробляють, бо замало спровадять деревець. Зрештою на це нема правила і бизнес залежить від так званої конюнктури, чи там збігу обставин.

Журба про доставу різдвяних деревець до великих міст запрятує уми купців ще заздалегідь, заки пічнеться сезон на них. Цим бизнесом заінтересувалися цього року ветерани, головно такі, які привикли їздити літаками і вони використовують свій талант для швидкого перевозу „товару". Зрештою бизнес має свої вироблені форми.

Вже в початках листопаду починається стинання деревець, а їх перевіз йде від 15. листопаду й тягнеться до початку грудня. Якраз настрій публики по містах має вплив на те, кілько нарубувати деревець по лісах. Коли говориться про виpуб по лісах, то це не є дикий виpуб в якімнебудь лісі. Головний бизнес різдвяними деревцями находиться тепер в руках двох підприємців, а це: Дж. Гоферт енд Ко., яке має бюро для вирубу в місті Сієтл, у стейті Вашингтон, а головні бюра адміністрації в Лос Анджелес, у Каліфорнії; другий — це Дж. А. Кирк із головним бюром в Такома, у стейті Вашингтон. Гоферт тримає свій бизнес ще з попередного століття, Кирк щойно 25 літ. Оба підприємства мають свої агенції і своїх продавців у Злучених Державах і в Канаді.

Обі ці фірми висилають яких 1,100 вагонів різдвяних деревець із побережжа Тихого океану, а яких півтора тисяча вагонів із східної Канади. Кожний вагон вміщує по 5,000 деревець, повязаних відповідно до величини. Найзвичайнішими деревцями є такі, що мають 5—6 стіп висоти, одначе останніми літами можна було завважати, що малі деревця, які можна поставити на стіл, стають популярними. Стейти, які найбільше продукують деревець, йдуть в такій черзі: Британ Коломбія (у Канаді), Монтана, Вашингтон. Із стейту Вашингтон та з Бритиш Коломбії вивозять деревця переважно до Каліфорнії та до інших західних стейтів. Ці деревця ростуть в лагіднім кліматі, тому не надаються до висилки до східних стейтів, де зима є гостріша. Зате деревця з Бритиш Коломбії та з Монтани, де є гострий клімат, мандрують у великій кількости на Схід. Це звичайно тривалінші деревця, але вони теж і ростуть поволіше, пересічно на одну стопу річно. Їх можна стинати вже около 15. жовтня і вивозити на Схід скорше, ніж деревця з побережжа Тихого океану.

Осередок продажу деревець є, як сказано, великі міста. Шікаґо вважається за добрий ринок для них і його називають торговці „містом великого дерева". Це тому, бо тамошні мешканці люблять деревця більших розмірів. Цікаве, що згадані підприємці вивозили у великій кількости деревця до таких країв, як Филиппіни, Порто Ріко, Куба й Панама і аж війна припинила цей крам. Цього року перший транспорт деревець до міста Гонолюлю на Гаваях виносив 13,000 штук.

Підприємці або самі плекають деревця, або дістають дозвіл стинати їх в таких лісах, які остають під адміністрацією Злучених Держав. Останними часами американський уряд волить дати деревцям нагоду дозріти, щоб ужити їх як будівельний матеріял і тому підприємці шукають тепер приватних власників лісів, як їм не стає деревець у власних лісах. Стейт Вашингтон уже ввів контролю над стинанням деревець, бо лісів не стає. Тому стинання дерев відбувається там так, що треба лишити кавалок пня для виросту нового деревця. Зате, де є великий гущавник, уряд наказує деревця проріджувати, щоб інші дерева мали більше сонця.

Ціна деревця на пни є дуже дешева. Пересічно пять центів від штуки, але є й по пів цента. Зрештою ціна деревець на пни є незначна в порівнанню з іншими видатками. Стинання, звоження, вантаження на залізничі вагони, перевіз до міст тисячами миль, шукання місця збуту — оце все творить кошт одного деревця з пять центів до пять долярів.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

СВЯТ-ВЕЧІРНА ДУМКА

Не бересь мене сон,
На дворі ясна ніч,
Позираю з вікон
На ті зорі безліч...

Але думка моя
Завертається від зір,
І несе мене гень,
В рідне село, до гір.

В рідний край, де прожив
Молодії літа,
Де минали вони,
Як весна золота.

І бачу це все,
Якби вчора було,
Рідну хату, садок,
І родиме село.

Ось і бачу ліси,
А в руїнах село,
Снігом вкриті сади
Шумить ліс — шу шу шу.

Рідна хата — нема!
Лише комин сторчить,
А на груші сова
Посміхаєсь, сичить.

Деж родина — нема!
Де сестричка і брат?
Скажи вітре буйний,
Що задіяв їм кат?

Дмитро Захарчук.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ РОБОТИ

Молодий українець пошукує роботи між українцями в фабриці, за помічника на троку, або де інде. Може бути в Ню Йорку, Джерзі Сити, або поблизько тих двох міст. Зголошення слати на адресу:

SVOBODA,
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ПОШУКУВАННЯ

Наконечної Марії, родж. Колодій, з се. Загірочко, пов. Ходорів, пошукує **Василь Шевчук.** Писати просить на таку адресу: **Szevczuk Vasyl,** che M. Szpyrka, 86, rue des Capucins, Reims (Marne), France.

ТАРЗАН, ч. 1308. Погрози.

Джена попала в вир молодечої любови Конрада. Вона боялася опиратися йому, щоб його напади не перешкодили йому в виздоровленню.

Вона завважала, що він незвичайно вспокоювався її невинними пестощами.

У міжчасі Губерт старався переконати капітана Креґа, що на плянтації нема невільництва.

Його метода була зовсім проста: він остеріг кожного невільника, що вбє його і його родину, колиб так невільник зрадив.

Тарзан приглядався тому з різних точок, але не казав нічого.